

Pamatiedzīvotāju kopienas iebilst pret likuma izmaiņām. Tās varētu paātrināt Amazones reģiona atmežošanas procesu

Avots: Euronews Green

Kampaņas dalībnieki norāda, ka Peru likuma grozījumi esot nepieciešami, lai izpildītu Eiropas jaunus meža tiesību aktus, taču tiekot "nepatiesi apgalvots", ka tas jādara, lai nodrošinātu atbilstību Eiropas Savienības jaunajām prasībām attiecībā uz mežu apsaimniekošanu.

Nesen pieņemtie grozījumi Peru Mežsaimniecības un Savvaļas dzīvnieku un augu aizsardzības likumā izraisa vides un pamatiedzīvotāju organizāciju asu pretestību. Aktīvisti brīdina, ka šie grozījumi varētu paātrināt Amazones lietus mežu atmežošanas procesu. Ar šo grozījumu apstiprināšanu tiek atcelta prasība, ka zemes īpašniekiem vai uzņēmumiem jāsaņem valsts īpaša atļauja, pirms meža zemei maina lietošanas veidu. Kritiķi apgalvo, ka šīs izmaiņas pat varētu legalizēt jau gadiem ilgušo nelikumīgo mežizstrādi. "Mums tas rada nopietnas raizes," uzsvēra Peru Juridiskās aizsardzības institūta pamatiedzīvotāju programmas jurists Alvaro Maskezs Salvadors. Alvaro Maskezs piebilst, ka reforma rada satraucošu precedentu, "faktiski privatizējot" zemi, kas Peru konstitūcijā definēta kā valsts īpašums. "Meži nav privātīpašums - tie pieder Peru tautai," tā norādīja advokāts A.Maskezs.

Martā pieņemto likuma grozījumu atbalstītāji apgalvo, ka tas stabilizēs Peru lauksaimniecības nozari un nodrošinās lauksaimniekiem lielāku juridisko skaidrību.

Aģentūra *Associated Press* lūdza komentārus vairākiem Peru lauksaimniecības nozares pārstāvjiem, arī kongresmenei Marijai Zetai Čungai, kura ir viena no likuma aktīvākajām atbalstītājām. Aģentūrai atbildēja tikai viens lauksaimniecības nozares pārstāvis, norādot, ka nevēlas sniegt komentārus.

Tiesību aktu atcelšana un pretkonstitucionāli grozījumi

Saskaņā ar bezpeļņas organizācijas *Rainforest Trust* datiem Peru atrodas otra lielākā Amazones lietus mežu platība pēc Brazīlijas.

Tie ir vairāk nekā 70 miljoni hektāru, kas veido aptuveni 60 % no Peru teritorijas. Šis ir viens no bioloģiski daudzveidīgākajiem reģioniem uz planētas. Reģionā dzīvo vairāk nekā 50 pamatiedzīvotāju tautas, no kurām dažas brīvprātīgi dzīvo nošķirti.

Šīs kopienas ir būtiski “ekosistēmu sargātāji”. Šo kopienu aizsargātie lietus meži palīdz stabilizēt pasaules klimatu, jo attiecīgajos apgabalos tiek absorbēts liels apjoms oglekļa dioksīda - siltumnīcefekta gāzes, kas ir galvenais klimata pārmaiņu veicinātājs.

Sākotnēji Mežsaimniecības un savvaļas dabas likums, kas tika pieņemts 2011. gadā, paredzēja, ka pirms jebkādam izmaiņām meža zemes izmantošanā ir nepieciešams īpašs valsts apstiprinājums un jāveic ietekmes uz vidi pētījumi. Taču nesenās reformas ir pakāpeniski samazinājušas šo aizsardzības līmeni. Jaunākie likuma grozījumi ļauj zemes īpašniekiem un uzņēmumiem apiet saskaņojumu un pat ar atpakaļejošu spēku legalizēt iepriekš veikto atmežošanu.

Peru Konstitucionālā tiesa apstiprināja likuma grozījumus pēc tam, kad juristu grupa iesniedza konstitucionālo sūdzību. Lai gan tiesa atcēla dažas šo grozījumu daļas, tā atstāja neskartu likumā iekļauto noteikumu, ar kuru tiek apstiprinātas iepriekš veiktās zemes nelikumīgās izmantošanas izmaiņas. Tiesību eksperti uzskata, ka šī ir visbīstamākā daļa. Tiesa savā spriedumā atzina, ka par likuma reformām bija jāapspriežas ar pamatiedzīvotāju kopienām, kā arī apstiprināja Vides ministrijas lomu meža zonējuma noteikšanā.

Vides tiesību jurists Cēzars Ipenza to formulēja šādi: “Tiesa gan atzīst, ka likums pārkāpj pamatiedzīvotāju tiesības un ka būtu bijis jākonsultējas ar ciltīm, bet tik un tā apstiprināja to daļu, kas ir visbīstamākā”.

Spēcīgs agrobiznesa atbalsts

Reformas virzītājspēks atspoguļo dinamiku, kas vērojama bijušā prezidenta Žaira Bolsonaru laikā Brazīlijā, kur politiskie un ekonomiskie spēki apvienojās, lai ierobežotu vides aizsardzības pasākumus, dodot priekšroku agrorūpniecības uzņēmumu interesēm.

Brazīlijas iniciatīvas vadīja ļoti labi organizēts agrobiznesa lobijs, savukārt "Peru versijā" iesaistīta mazāk organizēta, bet ietekmīga koalīcija.

Peru atbalstu sniedz lauksaimniecības uzņēmumu pārstāvji, zemes uzpircēji un personas, kas saistītas ar nelikumīgu kalnrūpniecību un pat narkotiku kontrabandu. Arī mazie un vidējie lauksaimnieki, kuriem ir bažas par savas zemes aizsardzību, ir iesaistījušies šajā cīņā.

"Mēs redzam gan legālo, gan nelegālo interešu saplūšanu," uzsver vides aizstāvju grupas *Amazon Watch* koordinators Peru Vladimirs Pinto.

Vai grozījumi tika veikti, lai ievērotu Eiropas tiesību aktus?

Bezpeļņas organizācijas Peru Vides izmeklēšanas aģentūras direktore Džūlija Urrunaga (*Julia Urrunaga*) brīdināja, ka Peru valdība tagad "nepatiesi apgalvojot", ka grozījumi ir nepieciešami, lai izpildītu Eiropas Savienības noteikumus.

Eiropa drīzumā pieprasīs, lai uzņēmumi, kas importē tādus produktus kā kokmateriāli, kafija, soja, liellopu gaļa un palmu eļļa, pierāda, ka to preces nav iegūtas no nelikumīgi atmežotām platībām.

Ja produkti, kas saistīti ar nelikumīgu atmežošanu, vēlāk tiks legalizēti un atļauti tirgū, tas vājinās pieprasījuma regulējumu, piemēram, Eiropā pieņemto noteikumu efektivitāti, norādīja aģentūras direktore. "Tas ir nepareizs signāls pasaules tirgiem un mazina iespējas ierobežot atmežošanu ar tirdzniecības aizliegumiem," uzsvēra Dž.Urrunaga.

ES Ekonomikas un tirdzniecības nodaļas Peru vadītājs Olivjē Kuplē, tomēr, noliedza, ka nesenās izmaiņas likumā ir saistītas ar Eiropas regulējumu par atmežošanu. Sarunās ar Peru plašsaziņas līdzekļiem O.Kuplē sacīja, ka regulas mērķis ir novērst ar atmežošanu saistītu produktu iegādi un ka tā neprasa juridiskas reformas, bet gan tādu preču kā kafijas, kakao un koksnes izsekojamību un ilgtspējību.

Peru pamatiedzīvotāju kopienas uzskata, ka viņu dzīvesveids ir apdraudēts

Tā kā Peru valsts tiesās vairs nav iespējams iesniegt prasību par konkrēto jautājumu, pilsoniskās sabiedrības grupas gatavojas vērsties starptautiskajos tribunālos. Aktīvisti brīdina, ka šis spriedums rada bīstamu precedentu arī citām valstīm, kas vēlētos apiet vides tiesību aktus, aizbildinoties ar reformu aizsegu.

Daudziem pamatiedzīvotāju līderiem likums rada tiešus draudus viņu vadītajam teritorijām, kopienām un dzīvesveidam. Peru lietus mežu attīstības starptautiskās asociācijas valdes loceklis Hulio Kusuriči (*Julio Cusurichi*) paziņoja, ka Peru piemērs šajā kontekstā iedrošinās zemes piesavināšanos un pasliktinās vides uzraudzību jau tā neaizsargātajās teritorijās. “Mūsu kopienas vēsturiski ir aizsargājušas ne tikai mūsu zemi, bet arī planētu,” uzsvēra Hulio Kusuriči.